

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepanec

w sprawie M. F. – sędziego Sądu Rejonowego w P.

po rozP. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej

na posiedzeniu w dniu 17 lipca 2024 r.

w przedmiocie wniosku SSA C. B. – obrońcy SSR M. F. o zawieszenie postępowania odwoławczego

na podstawie art. 22 § 1 k.p.k. *a contrario* w zw. z art. 128 ustawy z 27 lipca 2001 r.

Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej powoływana jako: u.s.p.)

postanowił:

nie uwzględnić wniosku SSA C. B. – obrońcy SSR M. F. o zwieszenie postępowania odwoławczego.

UZASADNIENIE

W Sądzie Najwyższym Izbie Odpowiedzialności Zawodowej toczy się postępowanie w przedmiocie zażalenia obwinionej SSR M. F. i jej obrońcy SSA C. B. na postanowienie Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] z dnia 8 listopada 2019 r. o sygn. akt [...] o przekazaniu sprawy Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych w celu uzupełnienia postępowania dyscyplinarnego przeciwko obwinionej M. F., sędziemu Sądowi Rejonowego w P. (zażalenie obrońcy – k. 11-14v; zażalenie obwinionej – k. 15-23; postanowienie – k. 7-10).

Pismem z dnia 13 listopada 2023 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego) Sędzia Sądu Apelacyjnego w [...] C. B., działając jako obrońca obwinionej sędzi Sądu Rejonowego w P. M. F. wniósł o zawieszenie postępowania odwoławczego z uwagi na treść postanowienia Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2023 r., sygn. akt II NSNc 65/23, mocą którego na podstawie art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zwrócono się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) z wnioskiem o rozpatrzenie następującego pytania prawnego: "Czy art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Europejskiej w związku z art. 47 akapit drugi Karty Praw Podstawowych Europejskiej, sprzeciwia się przepisom prawa krajowego, przewidującym, że ostatniej instancji (Sąd Najwyższy) rozpoznający nadzwyczajny środek zaskarżenia (skargę nadzwyczajną) od prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego orzeka w składzie obejmującym udział osoby (ławnika Sądu Najwyższego), która:

1. nie jest sędzią Sądu Najwyższego;
2. została powołana do pełnienia swej funkcji:
 1. bezpośrednio przez władzę ustawodawczą - zwykłą większością głosów,
 2. na podstawie ogólnych i nieweryfikowalnych kryteriów wyboru,
 3. w procedurze pozbawionej możliwości sądowej kontroli powołania,
 4. na okres 4-letniej kadencji;
5. i może zostać przez władzę ustawodawczą odwołana, co również nie podlega kontroli sądowej".

W ocenie obrońcy obwinionej wskazane w pytaniu prejudycjalnym zastrzeżenia co do występowania w odniesieniu do ławników Sądu Najwyższego wystarczających gwarancji niezawisłości i bezstronności pozwalających wyzbyć się obiektywnemu obserwatorowi uzasadnionej wątpliwości co do niezależności organu, w którym zasiadają od czynników zewnętrznych oraz neutralności względem ścierających się przed nim interesów są analogiczne do występujących w niniejszej sprawie. Wskazał nadto, że jest przekonany o subiektywnej bezstronności ławnika Sądu Najwyższego Pana Mariusza Wilczyńskiego powołanego do orzekania w tej sprawie.

Wskazując na zapewnienie jednolitego rozumienia warunków, jakie w tym kontekście musi spełniać sąd w rozumieniu art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu

o Unii Europejskiej, w zw. z art. 47 akapit drugi Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej i konsekwencje uznania, że regulacje prawa krajowego nie odpowiadają wymogom wskazanych przepisów traktatowych i art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, tj. nienależytą obsadę sądu, obrońca obwinionego zawieszenie postępowania uznał tym samym za konieczne (wniosek o zawieszenie – k. 154-155).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy obwinionej nie zasługiwał na uwzględnienie.

Zawieszenie postępowania to instytucja prawa karnego procesowego, która pozwala na przerwanie toczącego się postępowania na pewien okres. Instytucja ta określona została w art. 22 § 1 k.p.k., który jednocześnie określa istotę zawieszenia postępowania oraz wskazuje na otwarty katalog okoliczności umożliwiających zastosowanie tej instytucji. Ujęty w treści tego przepisu zwrot "w szczególności" wymienia dwie sytuacje, których wystąpienie uniemożliwia prowadzenie postępowania, natomiast pojęcie "długotrwałej przeszkody" może odpowiadać jeszcze wielu innym przyczynom zawieszenia, zarówno natury faktycznej, jak i prawnej. Muszą jednak one być na tyle uzasadnione, że zawieszenie postępowania będzie wydawało się być konieczne dla osiągnięcia sprawiedliwego rozstrzygnięcia. W rezultacie to od sądu orzekającego w danej sprawie zależy, czy uzna w oparciu o swoją wiedzę i doświadczenie, że dana przyczyna zawieszenia postępowania mieści się w przesłankach z art. 22 § 1 k.p.k.

W orzecznictwie wskazuje się, iż czasowe wstrzymanie prowadzenia postępowania jest wyjątkowym układem procesowym i powyższe zasadne jest jedynie w przypadku wystąpienia długotrwałej przeszkody uniemożliwiającej prowadzenie postępowania, która to przesłanka pozwala na odróżnienie zawieszenia postępowania od innych form czasowego zatamowania biegu procesu i oznacza, że zaistnieniu przesłanki zawieszenia postępowania odpowiada tylko taka sytuacja, w której prowadzenie postępowania jest w ogóle niemożliwe, nie zaś taka, w której występują wprowadzające trudności w przeprowadzeniu postępowania, lecz nie wyłączają one takiej możliwości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2020 r., sygn. akt I KZ 24/20, jak również: P. Hofmański,

S. Zabłocki "Zawieszenie postępowania (art. 22 § 1 k.p.k.)", [w:] P. Hofmański, S. Zabłocki, Elementy metodyki pracy sędziego w sprawach karnych).

Sam przy tym już charakter przykładowo wskazanych przez ustawodawcę w art. 22 k.p.k. okoliczności wskazuje, że intencją ich wzorcowego wyliczenia było wyraźne zaakcentowanie, iż zawieszenie postępowania jest możliwe jedynie w sytuacji, gdy zaistniała obiektywna niemożność prowadzenia postępowania. Przeszkoda musi mieć zatem nie tylko długotrwały charakter, ale jednocześnie uniemożliwiać prowadzenie procesu i oba te elementy muszą pozostawać w koniunkcji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 stycznia 1973 r., II KZ 171/73, OSNKW 1973/10, poz. 127; jak również: J. Kosonoga [w:] Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz do art. 1-166, red. R. A. Stefański, S. Zabłocki, Warszawa 2017, art. 22).

W ocenie Sądu Najwyższego, w niniejszym postępowaniu odwoławczym dotyczącym zażalenia obwinionej sędzi i jej obrońcy na postanowienie Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] z dnia 8 listopada 2019 r., sygn. akt [...] w przedmiocie przekazania sprawy Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych w celu uzupełnienia postępowania dyscyplinarnego, nie zachodzi żadna z przesłanek obligujących sąd do jego zawieszenia, zaś podnoszona we wniosku okoliczność wszczęcia procedury prejudycjalnej nie stanowi określonej w art. 22 § 1 k.p.k., długotrwałej przeszkody uniemożliwiającej prowadzenie postępowania odwoławczego wobec obwinionej sędzi.

Powody zawieszenia postępowania podane w art. 22 § 1 k.p.k., mają charakter przeszkód natury faktycznej, nie dają natomiast podstaw do zawieszenia z uwagi na oczekiwanie na prejudykat czy orzeczenie w innej sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2010 r., sygn. akt WZ 45/10; jak również: T. Grzegorzczak: Kodeks postępowania karnego (...) Komentarz, Warszawa 2008, s. 131-132). Z kolei, w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. 2024 r. poz. 334) brak jest przepisu stanowiącego podstawę zawieszenia postępowania dyscyplinarnego w związku z prejudycjalnością. Natomiast, w orzecznictwie dyscyplinarnym wskazuje się, iż jakkolwiek wyliczenie przyczyn zawieszenia postępowania karnego w art. 22 § 1 k.p.k., nie jest wyczerpujące, to jednak krąg okoliczności, które można uznać za

inne, tj. nie wymienione *expressis verbis* w tym przepisie, jest bardzo ograniczony, a do kategorii innej przyczyny zawieszenia postępowania na mocy art. 22 § 1 k.p.k., nie można zaliczyć kwestii prejudycjalności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2003 r., sygn. akt SNO 30/03).

Sąd Najwyższy ponadto aprobuje ugruntowane stanowisko doktryny w zakresie zawężającej wykładni art. 22 § 1 k.p.k. Na gruncie postępowania dyscyplinarnego nie można również tracić z pola widzenia jednej z naczelných zasad procesu karnego, tj. zasady samodzielności jurysdykcyjnej, wyrażonej w art. 8 § 1 k.p.k., a znajdująca zastosowanie na gruncie niniejszej sprawy mocą art. 128 u.s.p., która ma zastosowanie w każdym przypadku procedowania przez sąd i na każdym etapie postępowania. Dopiero rozstrzygnięcia, które zostały wydane odpowiednio przez Trybunał Konstytucyjny lub Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, będą miały bowiem wpływ na treść danego rozstrzygnięcia sądu. Samo zainicjowanie procedury przed powyższymi organami nie stanowi rozstrzygnięcia innego sądu lub organu w myśl art. 8 § 1 k.p.k. Tylko wydane przez te organy orzeczenia, w związku z prawidłowo zainicjowaną procedurą, stanowią dla sądu procedującego w danym postępowaniu wiążące rozstrzygnięcia. Słuszność powyższego pogląd wspiera chociażby treść art. 540 § 2 i 3 k.p.k., który jednoznacznie wskazuje, w jakich sytuacjach i jakie rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego czy Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej będą miały wpływ na wznowienie postępowania (zob. D. Świecki (w:) B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany, art. 540).

Zdaniem Sądu Najwyższego, odpowiedzialność dyscyplinarna obwinionej sędzi M. F., nie zależy bowiem od rozstrzygnięcia w sprawie o sygn. akt C-390/23, co podnosił jej obrońca we wniosku o zawieszenie. Wspomniana sprawa dotyczy bowiem postępowania sądu ostatniej instancji rozpoznającego nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi nadzwyczajnej od prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego orzekającym w składzie obejmującym udział ławnika Sądu Najwyższego w postępowaniu cywilnym.

Sąd Najwyższy wskazuje, że zarówno postanowienie, jak i wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie mają waloru bezpośredniej stosowności na

terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jako państwa członkowskiego Unii Europejskiej. Orzeczenia Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej mogą nakazywać określone działania, jednak przełożenie ich treści na polski porządek prawny i funkcjonowanie organów państwa zależne jest od woli ustawodawcy. To Polski Parlament jest adresatem tychże orzeczeń (por. wyroki Trybunał Konstytucyjnego: z dnia 14 lipca 2021 r., sygn. akt P 7/20 oraz z dnia 7 października 2021 r., sygn. akt K 3/21; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2023 r., sygn. akt II ZO 87/22).

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[M. T.]

[ms]